

EaPGREEN

Partnership for Environment and Growth

This project is
funded by the EU

SEQ tətbiqi və yoxlaması

Matthew Cashmore və Martin Smutny
BMT-nin Avropa İqtisadi Komissiyasının
məsləhətçisi

Bakı, 4 – 5 aprel, 2018-ci il

SEQ tətbiqinin əhatə dairəsi

Bir sıra strateji sənədlər - planlar, proqramlar, strategiyalar, konsepsiyalar - var.

SEQ tətbiqinin əhatə dairəsi

Bəzi strateji sənədlər üzrə SEQ tətbiq olunmalıdır:

Məs:

- Mühüm ekoloji təsirə malik
- İnzibati meyarlara cavab verən:
 - Dövlət təşkilatları tərəfindən hazırlanmış və rəsmi olaraq qəbul edilmiş
 - Qanunverici, tənzimləyici və ya inzibati müddələrlə tələb olunan
 - Setting framework for future development consent of projects likely requiring EIA...**however, SEA Protocol recommends SEA also for policies and legislation!!!**
 - **ƏMTQ tələb edən layihələrin gələcək inkişaf çərçivəsini müəyyən edən ... lakin SEQ Protokolu siyasət və qanunvericilik üzrə də SEQ təklif edir!**

SEQ tətbiqinin əhatə dairəsi

- SEQ planlar, proqramlar və digər strateji sənədlər üzrə də tətbiq olunmalıdır
- Yeni hazırlanmış sənədlər, eləcə də onlara edilmiş hər hansı dəyişikliklər:
 - (a) Qanunverici, tənzimləyici və ya inzibati müddəlarla tələb olunan
 - (b) Səlahiyyətli orqan tərəfindən hazırlanmalı və/və ya qəbul olunmalı və yaxud da rəsmi prosedura ilə səlahiyyətli orqan tərəfindən parlamentin və ya hökumətin qəbuluna hazırlanmalı

SEQ tətbiqinin əhatə dairəsi

- SEQ aşağıdakı plan və proqramlar üzrə tələb olunur:
 - kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı, balıqçılıq, energetika, mədənçilik, nəqliyyat, regional inkişaf, tullantıların idarə edilməsi, su təsərrüfatı, telekommunikasiya, turizm, şəhərsalma və ölkə planlaşdırılması və ya torpaqdan istifadə ilə bağlı hazırlanmış
 - ƏMTQ-ni tələb edən layihələrin gələcək inkişaf çərçivəsini müəyyən edən

Lakin SEQ siyasət və strategiyalara da tətbiq edilə bilər

SEQ tətbiqinin əhatə dairəsi

- SEQ protokolu aşağıdakı plan və proqramların protokola uyğun gəlmədiyini göstərir (məs. Bu plan və proqrama SEQ tətbiq edilməyib)
 - Yeganə məqsədi milli müdafiəyə və ya mülki fəvqəladə hallara xidmət etmək olan plan və proqramlar;
 - Maliyyə və büdcə planları

SEQ tətbiqinin əhatə dairəsi

- SEQ-in aşağıdakılar ilə bağlı tələb edilib-edilməməsinin müəyyənləşdirilməsi
 - Digər sektorlara məxsus strateji sənədlər
 - Yerli səviyyədə kiçik sahələrdən istifadəni müəyyən edən strateji sənədlər
 - Mövcud strateji sənədlərdə edilən kiçik dəyişikliklər

Yoxlama

Yoxlama

- Məqsəd SEQ-in verilmiş strateji planlaşdırma sənədində tətbiq edilib-edilməyəcəyinə dair qərar verməkdir
- Ekoloji və səhiyyə orqanlarına müraciət etmək lazımdır
- Ölkədə SEQ sisteminin səmərəliliyi üçün yoxlama vacibdir
 - Əhəmiyyətli təsir göstərə biləcək Plan və Proqramlar üzrə SEQ tətbiq etmək
 - Ətraf mühitə və sağlamlığa heç «bir zərər vermədən» Plan və Proqramlar üzrə SEQ-dən yayınmaq

Yoxlama zamanı nəzərə alınmalı meyarlar

1. Ətraf mühitə, o cümlədən sağlamlığa, davamlı inkişafın təşviqi mülahizələrinə plan və ya proqramın uyğunluğu
2. Lokasiyanı, təbiəti, ölçünü və əməliyyat şəraitini və resursları nəzərə almaqla plan və proqramın layihələr və digər fəaliyyətlər üzrə müəyyən etdiyi çərçivə dərəcəsi.
3. Plan və proqramın digər plan və proqrama təsir dərəcəsi
4. Plan və proqrama uyğun ekoloji və sağlamlıq problemləri

Yoxlama zamanı nəzərə alınmalı meyarlar

5. Ətraf mühitin təbiəti, o cümlədən sağlamlıq, ehtimal, müddət, tezlik, dönmə, böyüklük və həcm (coğrafi sahənin ölçüsü və ya təsirə məruz qalacaq əhalinin sayı) kimi təsirlər
6. Ətraf mühit, o cümlədən sağlamlıq ilə bağlı risklər
7. Təsirlərin transsərhəd xüsusiyyəti
8. Plan və ya proqramın milli və ya beynəlxalq qorunma statusu olan landşaftların da daxil olduğu dəyərli və ya həssas ərazilərə təsir dərəcəsi

SEQ tətbiqinin əhatə dairəsi – əsas prinsiplər

1. Strateji sənədin adı SEQ tətbiqi barədə qərar qəbul etmək üçün həlledici bir təlimat deyildir.
2. Hüquqi meyarlara cavab verən bütün strateji sənədlər adlarından (məs. strategiya, konsept və s.) asılı olmayaraq SEQ tətbiqinin əhatə dairəsinə daxildir.
3. Müəyyən strateji sənədlər üzrə SEQ-in ehtiyacını müəyyən etmək üçün **yoxlama** (SCREENING) tələb olunur

SEQ tətbiqinin əhatə dairəsi və yoxlama

Üç strateji sənəd qrupu:

1. Həmişə SEQ tələb edən sənədlər
2. **SEQ tətbiq olunan, eyni zamanda (SCREENING) tələb olunan sənədlər** **yoxlama**
3. SEQ tətbiq olunmayan sənədlər

Qrup tapşırığı

Üç nümunə üzrə SEQ-in tətbiq edilib-edilməyəcəyini müəyyənləşdirin və fikrinizi əsaslandırın.

1. Bələdiyyənin məkan planına düzəlişlər
2. Milli enerji siyasəti
3. Əyalət məkan planına düzəlişlər

Müzakirə mövzuları

- Bildiyiniz hansı sənədlərə SEQ tətbiq olunmalıdır?
- SEQ proqramı ilə bağlı qərar vermək üçün dəqiq meyarlar varmı?
- SEQ-in tətbiq edilib edilməməsi ilə bağlı kim qərar qəbul etməlidir?
- Bu qərar üçün hansı məlumatlar tələb olunur?

SEQ tətbiqinin əhatə dairəsi – nümunələr

- Xorvatiya :
 - Aşağıdakı sektorlar üzrə dövlət, regional və yerli səviyyədə qəbul edilmiş strategiyalar, planlar və ya proqramlar üçün icbari SEQ: Ətraf mühitə təsirin qiymətləndirilməsi tətbiq olunacaq layihələrin çərçivəsini müəyyənləşdirərkən kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı, balıqçılıq, enerji, sənaye, mədəncilik, nəqliyyat, elektron kommunikasiya, turizm, məkan planlaması, regional inkişaf, tullantıların idarə olunması və suyun idarə edilməsi
 - **Yoxlama:** Yerli səviyyədə kiçik ərazilər üzrə kiçik dəyişikliklər və Strateji Plan və Proqramlar (məs. Şəhər inkişaf planları)

SEQ tətbiqinin əhatə dairəsi – nümunələr

- Çexiya Respublikası :
 - ƏMTQ tələb edən fəaliyyətlərin çərçivəsini müəyyən edən SEQ direktivində (+ ətraf mühit və biomüxtəlifliyin qorunması üzrə) qeyd olunmuş sektorlardakı «konsepsiyalar» üzrə icbari SEQ
 - **Aşağıdakılar üzrə yoxlamalar aparılacaq:**
 - yalnız bir bələdiyyənin ərazisinə təsir edəcək konsepsiyalar
 - təsdiqlənmiş konsepsiyalara dəyişikliklər
 - Müdafiə, fəvqəladə planlar və büdcə sənədləri üzrə SEQ tələb olunmayan planlar və proqramlar

SEQ tətbiqinin əhatə dairəsi – nümunələr

- Şotlandiya:

- Şotlandiya Nazirlərinin əmri ilə nəzərdə tutulan və ya fərdi məktəblər ilə əlaqəsi olan SEQ tələb olunmayan plan və proqramlar

SEQ tətbiqinin əhatə dairəsi – nümunələr

- Şotlandiya – yoxlama konsultasiyası:

9 yanvar, 2017-ci ildə təqdim etdiyiniz Yoxlama sənədlərinə istinadən Konsultasiya Orqanları Ekoloji Qiymətləndirmə (Şotlandiya) Aktının (2005) 9(3) Bölməsinə uyğun olaraq sizin yoxlama mütraciətinizə baxıb. Mən aşağıdakı cədvəldə onların ətraf mühitə təsir göstərə biləcəyi ehtimalı ilə bağlı fərdi baxışlarını qeyd etmişəm.

Qeyd edək ki, bunlar SEQ-in tələb olunub-olunmaması ilə bağlı yox, plan və proqramların ətraf mühitə təsiri ehtimalı ilə bağlı Konsultasiya Orqanlarının fikir və rəyləridir. Bu, Məsul Orqan tərəfindən SEQ-in tələb olunub-olunmamasını müəyyən etmək üçündür. Mən Konsultasiya Orqanları tərəfindən verilmiş məktubları, onların fikir və rəyləri ilə birlikdə əlavə etmişəm. Mümkün olduğu hallarda Konsultasiya Orqanları sizə əlavə məlumat/ məsləhət təklif edə bilər

Konsultasiya orqanı	Mühüm ekoloji təsirlərin ehtimalı
Tarixi Mühit Şotlandiya	Xeyr
Şotlandiyanın Ekoloji Müdafiə Təşkilatı	Xeyr
Şotlandiyanın təbiətinin irsi	Xeyr
Mühüm ekoloji təsirlərin ehtimalına ümumi baxış	xeyr

Diqqətinizə görə təşəkkür edirik!